

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

De effectibus baptismi. Quæstio 69.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

ruit suscipiendi baptismum, sicut & de amentibus dictum est *. Sicut Aug. † narrat in 4. lib. confessio. de amico suo, qui baptizatus est nesciens, propter periculum mortis.

*in co. 17.
† l. 4. c. 4.
parū ante
se me. 3. 3*

QVÆST. LXIX.

De effectibus Baptismi, in decem articulos diuisa.

Deinde considerandum est, de effectibus baptismi.

- ¶ Et circa hoc quærentur decem.
- ¶ Primo, utrum per baptismum auferantur omnia peccata?
- ¶ Secundo, utrum per baptismum liberetur homo ab omni pœna?
- ¶ Tertio, utrum baptismus auferat pœnalitates huius vitæ?
- ¶ Quarto, utrum per baptismum conferantur homini gratia & virtutes?
- ¶ Quinto, de effectibus virtutum, qui per baptismum conferuntur?
- ¶ Sexto, utrum etiam paruuli in baptismo gratias & virtutes accipiant?
- ¶ Septimo, utrum per baptismum aperiatur baptizatis ianua regni cœlestis?
- ¶ Octauo, utrum baptismus æqualem effectum habeat in omnibus baptizatis?
- ¶ Nono, utrum fictio impediatur effectum baptismi?
- ¶ Decimo, utrum recedente fictione, baptismus obtineat suum effectum?

396
2. dis. 32.
q. 1. ar. 1.
et 4. d. 4.

ARTIC. I.

Utrum per baptismum tollantur omnia peccata?

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod per baptismum non tollantur omnia peccata. Baptismus enim est quædam spiritualis regeneratio, quæ contraponitur generationi carnali. Sed per generationem carnalem homo contrahit solum originale peccatum. Ergo per baptismum soluitur solum originale peccatum.

q. 2. a. 1.
q. 1. et d.
17. q. 3.
a. 5. q. 1.
et 4. cor.
c. 59. 6.
72. cor. 2.
et Heb. 6
co. 3. fin.

¶ 2 Præterea, Pœnitentia est sufficiens causa remif-

missionis actualium peccatorum. Sed ante baptismum in adultis requiritur penitentia, secundum illud Act. 2. Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum. Ergo baptismus nihil operatur circa remissionem actualium peccatorum.

*Mart. 9.
super illud verbum. Hoc genus de moniorum non eicitur, nisi. no. 9.*

¶ 3 Præterea, Diuersorum morborum diuersæ sunt medicinæ: quia sicut Hieron.* dicit, non sanat oculus, quod sanat calcaneum. Sed peccatum originale, quod per baptismum tollitur, est aliud genus peccati à peccato actuali. Ergo non omnia peccata remittuntur per baptismum.

S E D contra est, quod dicitur Ezech. 36. Effundam super vos aquam mundam: & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris.

R E S P O N D E O dicendum, quod sicut Apostolus dicit Rom. 6. Quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus. Et postea concludit, Ita & vos existimate vos mortuos quidem esse peccato, viuentes autem Deo in Christo Iesu domino nostro. Ex quo patet, quod per baptismum homo moritur vetustati peccati, & incipit viuere nouitati gratiæ. Omne autem peccatum ad pristinam vetustatem pertinet. Vnde consequens est, quod omne peccatum per baptismum tollatur.

l. 1. de peccata. meri. & remis. c. 15. in fi. no. 7.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut Apostolus dicit Rom. 5. Peccatum Adæ non tantum potest, quantum potest donum Christi, quod in baptismo percipitur. Nam iudicium ex vno in condemnationem, gratia autem ex multis delictis in iustificationem. Vnde & Aug.* dicit in lib. de Baptismo paruulorum, quod generante carne tantummodo trahitur peccatum originale: regenerante autem Spiritu, non solum originalium, sed etiam voluntariorum fit remissio peccatorum.

Ad secundum dicendum, quod nullius peccati remissio fieri potest nisi per virtutem passionis Christi: vnde & Apostolus dicit Hebr. 9. quod sine sanguinis effusione non fit remissio. Vnde motus humanæ voluntatis,

tatis, qui est in pœnitente, non sufficeret ad remissionem culpæ, nisi adesset fides passionis Christi, & propositum participandi ipsam, vel suscipiendo baptismum, vel subijciendo se clauibus Ecclesiæ. Et ideo quando aliquis adultus pœnitens ad baptismum accedit, consequitur quidem remissionem omnium peccatorum ex proposito baptismi, perfectius autem ex reali susceptione baptismi.

Ad tertium dicendum, quod ratio illa procedit de particularibus medicinis. Baptismus autem operatur in virtute passionis Christi, quæ est vniuersalis medicina omnium peccatorum. Et ideo per baptismum omnia peccata tolluntur.

ARTIC. II.

Utrum per baptismum liberetur homo ab omni reatu peccati?

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod per baptismum non liberetur homo ab omni reatu peccati. Dicit enim Apostolus Roma. 13. Quæ a Deo sunt, ordinata sunt. Sed culpa non ordinatur, nisi per pœnam, ut Aug. dicit*. Ergo per baptismum non tollitur reatus pœnæ præcedentium peccatorum.

¶ 2 Præterea, Effectus sacramenti aliquam similitudinem habet cum ipso sacramento: quia sacramenta nouæ legis efficiunt quod figurant, ut supra dictum est. Sed ablutio baptismalis habet quidem aliquam similitudinem cum ablutione maculæ: nullam autem similitudinem habere videtur cum subtractione reatus pœnæ. Non ergo per baptismum tollitur reatus pœnæ.

¶ 3 Præterea, Sublato reatu pœnæ, aliquis non remanet dignus pœna: & ita iniustum esset eum puniri. Si igitur per baptismum tollitur reatus pœnæ, iniustum esset post baptismum suspendere latronem, qui antea homicidium commisit: & ita per baptismum tolleretur rigor humanæ disciplinæ, quod est inconueniens. Non ergo per baptismum tollitur reatus pœnæ.

Tertia Par. Vol. ij.

M

SED

397
 Su q. 68.
 a. 5. q. 3.
 d. 19. ar.
 3. q. 2. q.
 3. q. 2. q.
 4. di. 4. q.
 2. ar. 1. q.
 2. q. a. 3.
 q. 1. q. d.
 7. q. 1. ar.
 1. q. 1. q.
 4. cont. c.
 38. 59. q.
 72. co. 2.
 q. Ro 11.
 le. 4. col. 4.
 q. 5. q.
 He. 6. co.
 2. fin.
 2. li. 1. re-
 trac. c. 9.
 q. 1. 3. de
 li. arb. c.
 18. to. 1.
 † q. 62.
 ar. 3.

Super illud ad Rom. 11. 5 SED contra est, quod Ambrosius dicit * super illud Rom. 11. Sine penitentia sunt dona Dei, & vocatio. Gratia, inquit, Dei in baptismo gratis omnia condonat.

** a. prae. q. 68. a. 5. ad 1. art. 2. q. 68. a. 5* RESPONDEO dicendum, quod (sicut supra dictum est *) per baptismum aliquis incorporatur passioni, & morti Christi, secundum illud Rom. 6. Si mortui sumus cum Christo, credimus quia simul etiam vivemus cum eo. Ex quo patet, quod omni baptizato communicatur passio Christi ad remedium, ac si ipse passus & mortuus esset. Passio autem Christi (sicut dictum est *) est sufficiens satisfactio pro omnibus peccatis omnium hominum. Et ideo ille qui baptizatur, liberatur à reatu totius pœnæ, sibi debite pro peccatis, ac si ipse sufficienter satisfacisset pro omnibus peccatis suis.

Ad primum ergo dicendum, quod quia pœna passionis Christi communicatur baptizato, in quantum fit membrum Christi, ac si ipse pœnam illam sustinisset: ideo eius peccata remanent ordinata per pœnam passionis Christi.

Ad secundum dicendum, quod aqua non solum abluat, sed etiam refrigerat. Et ita suo refrigerio significat subtractionem reatus pœnæ, sicut sua ablutione significat emundationem à culpa.

Ad tertium dicendum, quod in pœnis quæ iudicio humano inferuntur, non solum attenditur qua pœna sit homo dignus quo ad Deum, sed etiam in quo sit obligatus quo ad homines, qui læsi & scandalizati sunt per peccatum alicuius. Et ideo licet homicida per baptismum liberetur à reatu pœnæ quo ad Deum, remanet tamen obligatus adhuc quo ad homines, quos iustum est edificari de pœna, sicut sunt scandalizati de culpa. Piè tamen talibus princeps posset pœnam indulgere.

Virum per baptismum debeant auferri penalitates presentis vitæ?

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod per baptismum debeant auferri penalitates presentis vitæ. Ut enim Apost. dicit Ro. 5. Donum Christi potentius est, quam peccatum Adæ. Sed per peccatum Adæ (vt ibidem Apost. dicit) mors in hunc mundum intrauit, & per consequens omnes aliæ penalitates presentis vitæ. Ergo multo magis per donum Christi, quod in baptismo percipitur, homo a penalitatibus presentis vitæ debet liberari.

¶ 2 Præterea, Baptismus auferit & culpam originalem, & actuaalem, sicut supra dictum est *. Sic autem auferit actuaalem culpam, quod liberat ab omni reatu pænæ consequente actuaalem culpam. Ergo etiam liberat a penalitatibus presentis vitæ, quæ sunt pæna originalis peccati.

¶ 3 Præterea, Remota causa, remouetur effectus. Sed causa harum penalitatum est peccatum originale, quod tollitur per baptismum. Ergo non debent huiusmodi penalitates remanere.

SED contra est, quod super illud Rom. 6. Destruatur corpus peccati, dicit glossa †, Per baptismum id agitur, vt vetus homo crucifigatur, & corpus peccati destruat, non ita vt in ipso viuente carnis concupiscentia resperfa & innata, repente absumatur, & non sit: sed ne obsit mortuo, quæ inerat nato. Ergo pari ratione nec aliæ penalitates per baptismum tolluntur.

RESPONDEO dicendum, quod baptismus habet virtutem auferendi penalitates presentis vitæ, non tamen eas auferit in presenti vita: sed eius virtute auferentur a iustis in resurrectione, quando mortale hoc induet immortalitatem, vt dicitur 1. Corinth. 15. Et hoc rationabiliter. Primo quidem, quia per baptismum homo incorporatur Christo, & efficitur membrum eius, vt supra dictum est *. Et ideo

M a con.

398
2. dif. 32.
q. 1. ar. 1.
q. 2. q. d.
33. q. 1. a.
2. q. 3. d.
19. a. 3. q.
2. et 4. d.
4. q. 2. ar.
1. q. 3. q.
4. cont. c.
52. fin. q.
55. ad 5.
q. 27. q.
ca. 59. q.
quolib. 6.
ar. 15.
* a. 1. huius
ius q.

† Est gl.
Aug. li.
1. de bap.
paraul. c.
39. inter
princ. q.
med. t. 7.

q. 68. ar.
5 ad 1. q.
art. pres.

conueniens est, vt id agatur in membro incorpora-
to, quod est actum in capite. Christus autem a prin-
cipio suæ conceptionis fuit plenus gratia & verita-
te: habuit tamen corpus passibile, quod post passio-
nem, & mortem est ad vitam gloriosam resuscitatu.
Vnde & Christianus in baptismo gratiam consequi-
tur, quantum ad animam: habet tamen corpus pas-
sibile, in quo pro Christo possit pati, sed tandem re-
suscitabitur ad impassibilem vitam. Vnde Apost. di-
cit Roman. 8. Qui suscitauit Iesum Christum à mor-
tuis, viuificabit & mortalia corpora vestra propter
inhabitantem spiritum eius in vobis: & infra eodem,
Hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi: si
tamen compatimur, vt & simul glorificemur. Secun-
do hoc est conueniens propter spirituale exerci-
tium, vt videlicet contra concupiscentiam, & alias
passibilitates pugnans homo, victoriæ coronam acci-
peret. Vnde super illud Rom. 6. Vt destruaui corpus
peccati, dicit gl. * Si post baptismum vixerit homo
in carne, habet concupiscentiam cum qua pugnet,
eamque adiuuante Deo superet. In cuius figuram di-
citur Iudic. 3. Hæ sunt gentes, quas Dominus dereli-
quit, vt crudiret in eis Israel, & postea discederent
filij eorum certare cum hostibus, & habere consuetu-
dinem præliandi. Tertiò hoc fuit conueniens, ne ho-
mines ad baptismum accederent propter impassibili-
tatem præsentis vitæ, & non propter gloriam vitæ
æternæ. Vnde & Apostolus dicit 1. Cor. 15. Si in hac vi-
ta tantum sperantes sumus in Christo, miserabiliores
sumus omnibus hominibus.

Ad primum ergo dicendum, quòd (sicut gl. dicit
Ro. 6. super illud, Vt ultra non seruiamus peccato) fi-
cut aliquis capiens hostem atrocissimum, non statim
interficit eum, sed patitur eum cum dedecore, & do-
lore aliquantulum viuere: ita & Christus pœnam
prius alligauit, in futuro autem perimet.

Ad secundum dicendum, quòd sicut ibidem dicit
gl. * duplex est pœna peccati, gehennalis & tempo-
ralis.

*Est Aug.
lib. 1. de
bapt. par.
c. 19. cir.
prim. 7.*

*gl. or sup
illud ad
Ro 6. ho-
mo nos-
ter
simul eru-
sit.*

ralis. Gehennalem prorsus delcuit Christus, vt eam non sentiant baptizati, & vere pœnitentes. Temporalem verò nondum penitus tulit: manet enim fames, sitis, & mors, & huiusmodi. Sed regnum & dominium eius deiecit, vt scilicet hoc homo non timeat: & tandem in nouissimo eandem penitus ex-terminabit.

Ad tertium dicendum, quòd (sicut in 2. parte dictum est*) peccatum originale hoc modo processit, quòd primo persona infecit naturam, postmodum verò natura infecit personam. Christus verò conuerso ordine prius reparat id quod personæ est, & postmodum simul in omnibus reparabit id quod naturæ est. Et ideò culpam originalis peccati, & etiam pœnam carentiæ visionis diuinæ, quæ respiciunt personam, statim per baptismum tollit ab homine. Sed penalitates præsentis vitæ (sicut mors, fames, sitis, & alia huiusmodi) respiciunt naturam, ex cuius principijs causantur, prout est destituta originali iustitia. Et ideò isti defectus non tollentur, nisi in vltima reparatione naturæ, per resurrectionem gloriosam.

ARTIC. IV.

Utrum per baptismum conferantur homini gratia & virtutes?

AD quartum sic proceditur. Videtur, quòd per baptismum non conferantur homini gratia & virtutes. Quia sicut supra dictum est*, sacramenta nouæ legis efficiunt quod figurant. Sed per abluionem baptismi significatur emundatio animæ à culpa, non autem informatio animæ per gratiam, & virtutes. Videtur igitur, quòd per baptismum non conferantur homini gratia, & virtutes.

¶ 2 Præterea, Illud quod iam aliquis adeptus est, non indiget iterum suscipere. Sed aliqui accedunt ad baptismum, iam habentes gratiam & virtutes: sicut Act. 10. legitur, Vir quidam erat in Cæsarea, nomine Cornelius, Centurio cohortis, quæ dicitur

M 3 tur

1. 2. q. 81.
ar. 1.

399
Inf. q. 71.
art. 3. co.
et 4. di. 3.

ar. 1. q. 3.
c. et q. 3.
ar. 1. q. 2.

ad 2. et
di. 4. q. 2.
ar. 2. q. 2.

et d. 9.
ar. 1. q. 2.
cor. et d.

18. q. 1.
a. 3. q. 1.
cor.

* q. 60. a.
2. et 62.
a. 1. et 9.

prat. a. 2.

tur Italica, religiosus & timens Deum: qui tamen postea à Petro baptizatus est. Non ergo per baptismum conferuntur gratia & virtutes.

¶ 2. Præterea, Virtus est habitus, ad cuius rationem pertinet, quòd sit qualitas difficile mobilis, per quam aliquis faciliter & delectabiliter operetur. Sed post baptismum remanet in hominibus pronitas ad malum, per quod tollitur virtus, & consequitur difficultatem quis ad bonum: quod est actus virtutis. Ergo per baptismum non consequitur homo gratiam & virtutes.

SED contra est, quod ad Titum 3. dicit Apostolus, Saluos nos fecit per lauacrum regenerationis, (id est per baptismum) & renouationis Spiritus sancti, quem effudit in nos abunde, id est, ad remissionem peccatorum & copiam virtutum: vt gl. * ibi exponit. Sic ergo in baptismo datur gratia Spiritus sancti, & copia virtutum.

*gl. interl.
ibid.*

*l. 1. c. 26. d.
1ue. 10. 7.*

RESPONDEO dicendum, quòd (sicut Augustinus dicit in lib. * de baptismo paruulorum) ad hoc baptismus valet, vt baptizati Christo incorporentur, vt membra eius. A capite autem Christo, in omnia membra eius, gratia & virtutis plenitudo deriuatur, secundum illud Ioan. 1. De plenitudine eius nos omnes accepimus. Vnde manifestum est, quòd per baptismum aliquis consequitur gratiam, & virtutes.

Ad primum ergo dicendum, quòd sicut aqua baptismi per suam ablutionem significat emundationem culpæ, & per suum refrigerium significat liberationem à pena: ita per naturalem claritatem significat splendorem gratia, & virtutum.

q. 68. a. 2

Ad secundum dicendum, quòd sicut dictum est *, remissionem peccatorum aliquis consequitur ante baptismum, secundum quod habet baptismum in voto vel explicitè, vel implicitè: & tamen cum realiter suscipit baptismum, sic plenior remissio quantum ad liberationem à tota pena. Ita etiam ante baptismum Cornelius, & alij similes consequuntur gratiam,

tiam, & virtutes, per fidem Christi, & desiderium baptismi implicite, vel explicitè; postmodum tamen in baptismo maiorem copiam gratiæ, & virtutum consequuntur. Vnde super illud Psal. 22. Super aquas refectionis educauit me, dicit gloss. * Per augmentum virtutis, & bonæ operationis educauit in baptismo.

Ex gl. in
terl. colligitur ibi.

Ad tertium dicendum, quod difficultas ad bonum, & pronitas ad malum, inveniuntur in baptizatis, non propter defectum habitus virtutum: sed propter concupiscentiam, quæ non tollitur in baptismo. Sicut tamen per baptismum diminuitur concupiscentia, vt non dominetur: ita etiam diminuitur vtrumque dictorum *, ne homo ab his superetur.

in ista solut.

ARTIC. V.

Vtrum conuenienter attribuuntur baptismi quidam actus virtutum?

400

Ad quintum sic proceditur. Videtur, quod inconuenienter attribuuntur baptismi pro effectibus quidam actus virtutum, scilicet incorporatio ad Christum, illuminatio, & fecundatio. Non enim baptismus datur adulto, nisi fidei, secundum illud Mar. vii. Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit. Sed per fidem aliquis incorporatur Christo, secundum illud Ephes. 3. Habitare Christum per fidem in cordibus vestris. Ergo nullus baptizatur, nisi iam Christo incorporatus. Non ergo est effectus baptismi, incorporari Christo.

4. di. 4. q.
2. a. 2. q.
3. 4. & 5.
& d. 5. q.
2. ar. 1. q.
2. co. &
ad 1. &
ar. 5. q. 1.
co. & di.
18. q. 1.
ar. 1. q. 1.

¶ 2 Præterea, illuminatio fit per doctrinam, secundum illud Ephes. 3. Mihi omnium sanctorum minimo data est gratia hæc, illuminare omnes, &c. Sed doctrina præcedit baptismum in catechismo. Non ergo est effectus baptismi.

ad 1. &
quoli. 6.
ar. 4. co

¶ 3 Præterea, fecunditas pertinet ad generationem adiuam. Sed per baptismum aliquis regeneratur spiritualiter. Ergo fecunditas non est effectus baptismi.

SED contra est, quod August. dicit in lib. de

li. 1. c. 26,
à me. 8. 7.

M 4 Ba

* p. 1 et 2

† *Et gl.
Castrod.
sup. r huc
locum.
Psal. 22.*

Baptismo paruulorum, quòd ad hoc valet baptismus, vt baptizati, Christo incorporentur. Dionys^s * etiam 2. cap. eccl. hierar. Illuminationem attribuit baptismo. Et super illud Psal. 22. Super aquam refectionis, dicit gl. † quòd anima peccatorum ariditate sterilis, fecundatur per baptismum.

RESPONDEO dicendum, quòd per baptismum aliquis regeneratur in spiritualem vitam, quæ est propria fidelium Christi: sicut Apost. dicit Gal. 2. Quod autem nunc uiuo in carne, in fide uiuo filij Dei. Vita autem non est, nisi membrorum capiti vnitorum, à quo sensum & motum suscipiunt: & ideò necesse est, quòd per baptismum aliquis incorporetur Christo quasi membrum ipsius. Sicut autem à capite naturali deriuatur ad membra sensus & motus: ita à capite spirituali, quod est Christus, deriuatur ad membra eius, sensus spiritualis, qui consistit in cognitione veritatis: & motus spiritualis, qui est per gratiæ instinctum. Vnde Io. 1. dicitur, Vidimus eum plenum gratiæ & veritatis, & de plenitudine eius nos omnes accepimus. Et ideò consequens est, quòd baptizati illuminentur à Christo circa cognitionem veritatis, & fecundentur ab eo fecunditate bonorum operum per gratiæ infusionem.

Ad primum ergo dicendum, quòd adulti prius credentes in Christum, sunt ei incorporati mentaliter: sed postmodum cum baptizantur, incorporantur ei quodammodo corporaliter, scilicet per visibile sacramentum, sine cuius proposito nec mentaliter incorporari potuissent.

Ad secundum dicendum, quòd doctor illuminat exterius per ministerium, catechizando: sed Deus illuminat interius baptizatos, præparans corda eorum ad recipiendam doctrinam veritatis, secundum illud Ioan. 6. Est scriptum in Prophetis, Eruat omnes docibiles Dei.

Ad tertium dicendum, quòd effectus baptismi ponitur fecunditas, quæ aliquis producit bona
op^{er}.

opera: non autem fecunditas, qua aliquis generat alios in Christo: sicut Apostolus dicit 1. ad Cor. 4. In Christo Iesu per Euangelium ego vos genui.

ARTIC. VI.

Utrum pueri in baptismo consequantur gratiam & virtutes?

401

AD sextum sic proceditur. Videtur, quod pueri in baptismo non consequantur gratiam & virtutes. Gratia enim & virtutes non habentur sine fide & charitate. Sed fides, ut August. dicit *, consistit in credentium voluntate; similiter etiam charitas consistit in diligentium voluntate: cuius usum pueri non habent, & sic non habent fidem & charitatem. Ergo pueri in baptismo non recipiunt gratiam & virtutes.

2.2. q. 47
ar. 1. ad
3. q. 4. d.
4. q. 2. a.
2. q. 1. q.
d. 17. q. 1.
a 3 q. 2.
cor. ad 3.
q. d 18.

¶ 2 Præterea, Super illud Ioan. 14. Maiora horum faciet, dicit August. † quod ex impio iustus fiat, in illo, sed non sine illo Christus operatur. Sed puer cum non habeat usum liberi arbitrij, non cooperatur Christo ad suam iustificationem, immò quandoque pro posse renititur. Ergo non iustificatur per gratiam & virtutes.

q. 1. 2. 3.
q. 1. cor.
* ep. 23.
nò remota à fin.
tom. 2.
tract. 72.
in Ioan. d
med. to. 9.

¶ 3 Præterea, Rom. 4. dicitur, Ei qui non operatur, credenti autem in eum qui iustificat impium. reputatur fides eius ad iusticiam, secundum propositum gratiæ Dei. Sed puer non est credens in eum, qui iustificat impium. Ergo non consequitur gratiam iustificantem, neque virtutes.

¶ 4 Præterea, Quod ex carnali intentione agitur, non videtur habere spiritualem effectum. Sed quandoque pueri ad baptismum deferuntur carnali intentione, ut scilicet corporaliter sanentur. Non ergo consequuntur spiritualem effectum gratiæ & virtutum.

S E D contra est, quod August. * dicit in Enchir. Parvuli renascendo moriuntur illi peccato, quod nascendo contraxerunt. Ac per hoc ad illos etiam pertinet quod dicitur, Consepulti sumus cum illo per

Enchir. c.
52. ante
med. to. 3

ba-

baptismum in mortem, (subditur autem) ut quomodo Christus surrexit à mortuis, per gloriam Patris, ita & nos in nouitate vitæ ambulemus. Sed nouitas vitæ est per gratiam & virtutes. Ergo pueri in baptismo gratiam, & virtutes consequuntur.

RESPONDEO dicendum, quòd quidam antiqui posuerunt, quòd pueris in baptismo non dantur gratia & virtutes, sed imprimitur eis character Christi, cuius virtute cum ad perfectam ætatem venerint, consequuntur gratiam & virtutes.

Sed hoc patet esse falsum dupliciter. Primo quidem, quia pueri sicut & adulti, in baptismo efficiuntur membra Christi: vnde necesse est, quòd à capite recipiant influxum gratiæ & virtutis. Secundo, quia secundum hoc pueri decedentes post baptismum, non peruenirent ad vitam æternam: quia ut dicitur Rom. 6. Gratia Dei est vita æterna. Et ita non profuisset eis ad salutem, baptizatos fuisse. Causa autem erroris fuit, quia nescierunt distinguere inter habitum & actum. Et sic videntes pueros inhabiles ad actus virtutum, crediderunt eos post baptismum nullatenus virtutem habere. Sed ista impotentia operandi, non accidit pueris ex defectu habituum, sed ex impedimento corporali: sicut etiam dormientes, quamuis habeant habitus virtutum, impediuntur tamen ab actibus propter somnum.

Ad primum ergo dicendum, quòd fides & charitas consistunt in voluntate hominum, ita tamen, quòd habitus harum, & aliarum virtutum requirunt potentiam voluntatis, quæ est in pueris: sed actus virtutum requirunt actum voluntatis, qui non est in pueris. Et hoc modo Aug. * dicit in lib. de baptis. paruul. quòd paruulum, etsi nondum illa fides quæ in credentium voluntate consistit, iam tamen ipsius fidei sacramentum (quod scilicet causat habitum fidei) fidelem facit.

Ad secundum dicendum, quòd (sicut August. dicit in lib. de Charitate) nemo ex aqua & Spiritu sancto

rena-

ep. 23. ad
Bonif. nō
præcul à
fin. 10. 2.

renascitur nisi volens. Quod non de parvulis, sed de adultis intelligendum est. Et similiter de adultis intelligendum est, quod homo à Christo sine ipso non iustificatur. Quod autem parvuli baptizandi, prout viribus possunt, reluctantur, non eis imputatur: quia in tantum nesciunt quod faciunt, ut nec facere videantur: ut August. * dicit in lib. de Præsentia Dei ad Dardanum.

Ad tertium dicendum, quod (sicut August. dicit) parvulis mater Ecclesia aliorum pedes accommodat, ut veniant: aliorum cor, ut credant: aliorum linguam, ut fateantur. Et ita pueri credunt, non per actum proprium, sed per fidem Ecclesiæ, quæ eis communicatur. Et huius fidei virtute conferuntur eis gratia & virtutes.

Ad quartum dicendum, quod carnalis intentio deferentium pueros ad baptismum, nihil eis nocet, sicut nec culpa vnus nocet alteri nisi consentiat. Unde August. * dicit in Epistola ad Bonifacium, Non illud te moueat, quod quidam non ea fide ad baptismum percipiendum parvulos ferunt, ut gratia spiritali ad vitam regenerentur æternam; sed hoc eos putant remedio corporalem retinere vel recipere sanitatem. Non enim propterea illi non regenerantur, quia non ab istis hac intentione offeruntur.

ARTIC. VII.

Virum effectus baptismi sit apertio ianua regni celestis?

Ad septimum sic proceditur. Videtur, quod effectus baptismi non sit apertio ianua regni celestis. Illud enim quod est apertum, non indiget apertione. Sed ianua regni celestis est aperta per passionem Christi: unde Apocalyp. 4. dicitur, Post hæc vidi ostium magnum apertum in celo. Non est ergo effectus baptismi, apertio ianua regni celestis.

¶ 2. Præterea, Baptismus omni tempore, ex quo institutus fuit, habet suum effectum. Sed quidam baptizati sunt baptismo Christi ante eius passionem (ut habet-

*epist. 57.
post med.
tom. 2.*

*De conf.
d. 4. c. Ma.
ter eccle.
ep. 23. pa.
rum ante
me. 10. 2.
et li. 1. de
pecc. me.
ri. c. 25. in
fin. 10. 7.*

*402
4 d. 3. ar.
1. q. 3. q.
4 d. 4. q.
2. ar. 2. q.
6. et 4. co.
c. 59. et 7
cor. 3. q.
10. 3. lec.
1. fin.*

habetur Io. 3.) quibus si tunc decessissent, introitus regni cælestis nondum patebat, in quod nullus ante Christum introiit, secundum illud Mich. 2. Ascendit pandens iter ante eos. Non est ergo effectus baptismi apertio ianue regni cælestis.

¶ 3. Præterea, Baptizati adhuc sunt obnoxij morti & alijs pœnalitatibus vitæ præsentis, ut supra dictum est *. Sed nulli est apertus aditus regni cælestis, quamdiu obnoxius est pœnæ: sicut patet de his qui sunt in purgatorio. Non ergo effectus baptismi est apertio ianue regni cælestis.

SED contra est, quod super illud Luc. 3. Apertum est cælum, dicit glos. * Bedæ, Virtus hic baptismatis ostenditur, de quo quisque cum egreditur, regni cælestis ei ianua aperitur.

RESPONDEO dicendum, quod aperire ianuam regni cælestis, est amovere impedimentū, quo quis impeditur regnum cæleste introire. Hoc autem impedimentū est culpa, & reatus pœnæ. Ostensum est autem supra *, quod per baptismum omnis culpa, & omnis reatus pœnæ tollitur. Unde consequens est, quod effectus baptismi sit apertio ianue regni cælestis.

Ad primum ergo dicendum, quod baptismus in tantum aperit baptizato ianuam regni cælestis, in quantum incorporat eum passioni Christi, virtutem eius homini applicando.

Ad secundum dicendum, quod quando passio Christi nondum erat realiter perfecta, sed solum in fide credentium, baptismus proportionaliter causabat ianue apertionem, non quidem in re, sed in spe. Baptizati enim tunc decedentes, ex certa spe introitum regni cælestis expectabant.

Ad tertium dicendum, quod baptizatus nō est obnoxius morti, & pœnalitatibus vitæ præsentis, propter reatum personæ, sed propter statum naturæ. Et ideo propter hoc non impeditur ab introitu regni cælestis, quando anima separatur à corpore per mortem, quasi iam per soluto eo quod naturæ debebatur.

A R.

ar 2. huius 3.

Bed Luc. 2 in c. 10. secundum suum ordinem. tom. 2.

a. 1. de 2 huius 9.

Utrum baptismus habeat in omnibus æqualem effectum?

AD octauum sic proceditur. Videtur, quòd baptismus non habeat in omnibus æqualem effectum. Effectus enim baptismi est remotio culpæ. Sed in quibusdam plura peccata tollit, quam in alijs. Nam in pueris tollit solum peccatum originale, in adultis autem etiam peccata actualia, in quibusdam plura, in quibusdam verò pauciora. Non ergo baptismus in omnibus

403
4. d. 4. q.
2. ar. 1. q.
1. et 2. et
d. 18. q. 1.
a. 3. q. 1. et

¶ 2 Præterea, Per baptismum conferuntur homini gratia & virtutes. Sed quidam post baptismum videntur habere maiorem gratiam & perfectionem virtutum, quam alij baptizati. Non ergo baptismus habet æqualem effectum in omnibus.

¶ 3 Præterea, Natura perficitur per gratiam sicut materia per formam. Sed forma recipitur in materia secundum eius capaciratem. Cum ergo in quibusdam baptizatis etiam pueris, sit maior capacitas naturalium, quam in alijs: videtur quòd quidam maiorem gratiam consequantur, quam alij.

¶ 4 Præterea, Quidam in baptismo consequuntur non solum spiritualem salutem, sed etiam corporalem: sicut patet de Constantino, qui in baptismo mundatus est à lepra. Non autem omnes infirmi corporalem salutem consequuntur in baptismo. Baptismus ergo non habet æqualem effectum in omnibus.

SED contra est, quod dicitur Ephes. 4. Vna fides, vnum baptisma. Vniformis autem causa est vniformis effectus. Ergo baptismus habet æqualem effectum in omnibus.

RESPONDEO dicendum, quòd duplex est effectus baptismi, vnus per se, & alius per accidens. Per se quidem effectus baptismi est id, ad quod baptismus est institutus, scilicet ad regenerandum homines in spiritualem vitam. Et huic effectum æqualiter

ter

ter facit in omnibus, qui æqualiter se habent ad baptismum. Vnde quia omnes pueri æqualiter se habent ad baptismum, (quia non in fide propria, sed in fide ecclesie baptizantur) omnes æqualem effectum percipiunt in baptismo. Adulti verò, qui per propriam fidem ad baptismum accedunt, non æqualiter se habent ad baptismum: quidam enim cum maiori, quidam cum minori deuotione ad baptismum accedunt: & ideo quidam plus, quidam minus de gratia nouitatis accipiunt. Sicut etiam ab eodem igne accipit plus caloris, qui plus ei appropinquat: licet ignis quantum est de se, æqualiter ad omnes suum calorem effundat. Effectus autem baptismi per accidens est, ad quem baptismus non est ordinatus: sed diuina virtus, hoc in baptismo miraculosè operatur. Sicut super illud Rom 6. Vt ultra non seruiamus peccato, dicit glos. * Non hoc præstatur in baptismo, nisi forte miraculo ineffabili Creatoris, ut lex peccati, quæ est in membris, prorsus extingatur. Et tales effectus non equaliter suscipiuntur ab omnibus baptizatis, etiam si cum æquali deuotione accedant: sed dispensantur huiusmodi effectus secundum ordinem prouidentie diuine.

Ad primum ergo dicendum, quòd minima gratia baptismalis sufficiens est ad delendum cuncta peccata. Vnde hoc non est propter maiorem efficaciam baptismi, quòd in quibusdam plura, in quibusdam autem pauciora peccata soluit: sed propter conditionem subiecti, quia in quolibet soluit quotcumque inuenerit.

Ad secundum dicendum, quòd hoc quòd in baptizatis maior vel minor gratia apparet, potest dupliciter contingere. Vno modo, quia vnus in baptismo percipit maiorem gratiam, quam alius, propter deuotionem maiorem, ut dictum est *. Alio modo, quia etiam si æqualem gratiam percipiant, non equaliter ea utuntur: sed vnus studiosius in ea proficit, alius per negligentiam, gratia Dei deest.

Ad

*in glos.
Aug. li.
1. de pec.
merit &
remi. cap.
39. no. 7.*

*In corp.
art.*

Ad tertium dicendum, quod diuersa capacitas naturalium in hominibus, non est ex diuersitate mentis, quæ per baptismum renouatur, cum omnes homines eiusdem speciei existentes in forma conueniant: sed est ex diuersa dispositione corporum. Secus autem est in angelis, qui differunt specie. Et ideo angelis dantur dona gratuita secundum diuersam capacitatem naturalium: non autem hominibus.

Ad quartum dicendum, quod sanitas corporalis non est per se effectus baptismi: sed est quoddam miraculosum opus prouidentie diuinæ.

ARTIC. IX.

Vtrum fictio impediat effectum baptismi?

404

AD nonum sic proceditur. Videtur, quod fictio non impediat effectum baptismi. Dicit enim, Apostolus Galat. 3. Quicumque in Christo baptizati estis, Christum induistis. Sed omnes qui baptismum Christi suscipiunt, baptizantur in Christo. Ergo omnes induunt Christum, quod est percipere baptismi effectum. Et ita fictio non impedit baptismi effectum.

4. d. 4. q. 9.
2. a. 1. q.
1. ad 3. et
q. 3. ar. 2.
q. 2. p. 10.
Et d. 21.
q. 2. ar. 1.
q. 3. ad 3.

¶ 2 Præterea, In baptismo operatur virtus diuina, quæ potest voluntatem hominis mutare in bonum. Sed effectus causæ agentis, non potest impedi per id, quod ab illa causa potest auferri. Ergo fictio non impedit baptismi effectum.

¶ 3 Præterea, Effectus baptismi est gratia, cui peccatum opponitur. Sed multa sunt alia peccata grauiora, quam fictio, de quibus non dicitur, quod effectum baptismi impediunt. Ergo neque fictio impedit effectum baptismi.

SED contra est, quod dicitur Sap. 1. Spiritus sanctus, disciplinæ effugiet fictum. Sed effectus baptismi est à Spiritu sancto. Ergo fictio impedit effectum baptismi.

RESPONDEO dicendum, quod (sicut Damasc. dicit*) Deu. non cogit hominem ad iustitiã. Et ideo ad hoc quod aliquis iustificetur per baptismum,

lib. 2. or. 6.
fid. c. 30.

num, requiritur quòd voluntas hominis amplectatur baptismum, & baptismi effectum. Dicitur autem aliquis fictus, per hoc quòd voluntas eius contradicit vel baptismi, vel eius effectui. Nam secundum August. quatuor modis dicitur aliquis fictus. Vno modo ille qui non credit, cum tamen baptismus sit fidei sacramentum. Alio modo per hoc, quòd contemnit ipsum sacramentum. Tertio modo per hoc, quòd aliter celebrat sacramentum, non seruans ritum ecclesie. Quarto modo per hoc, quòd aliquis indeuotè accedit. Vnde manifestum est, quòd fictio impedit effectum baptismi.

Ad primum ergo dicendum, quòd baptizari in Christo, potest intelligi dupliciter. Vno modo in Christo, id est, in Christi conformitate. Et sic quicumque baptizantur in Christo, conformati ei per fidem & charitatem induunt Christum per gratiam. Alio modo dicuntur aliqui baptizari in Christo, in quantum accipiunt sacramentum Christi. Et sic omnes induunt Christum per configurationem characteris, non autem per conformitatem gratiæ.

Ad secundum dicendum, quòd quando Deus voluntatem hominis de malo in bonum mutat, tunc homo non accedit fictus: sed non semper hoc Deus facit. Nec ad hoc sacramentum ordinatur, vt de ficto fiat aliquis non fictus; sed vt non fictus aliquis accedens, iustificetur.

Ad tertium dicendum, quòd fictus dicitur aliquis ex eo, quòd demonstrat se aliquid velle quòd non vult. Quicumque autem accedit ad baptismum, ex hoc ipso ostendit se rectam fidem Christi habere, & sacramentum venerari, & velle se Christo conformari, & velle a peccato recedere. Vnde quicumque peccato vult homo inhaerere, si ad baptismum accedit, fictus accedit: quòd est indeuotè accedere. Sed hoc intelligendum est de peccato mortali, quòd gratiæ contrariatur, non autem de peccato veniali. Vnde fictio hic quodammodo includit omne peccatum.

A R-

* al. Ec-
clesiæ cõ-
formari

Virum fisione recedente, baptismus suum effectum consequatur?

405

AD decimum sic proceditur. Videtur, quod fisione recedente, baptismus suum effectum non consequatur. Opus enim mortuum, quod est sine charitate, non potest unquam viuificari. Sed ille, qui fisione accedit ad baptismum, recipit sacramentum sine charitate. Ergo numquam potest viuificari hoc modo, ut gratiam conferat.

4 d. 4. q.
3. a. 2. q.
3. & dif.
17. q. 3. a.
4. q. 1.

¶ 2 Præterea, fisione videtur esse fortior quam baptismus, cum impediatur eius effectum. Sed fortius non tollitur à debiliore. Ergo peccatum fisionis non potest tolli per baptismum fisione impeditum. Et sic baptismus non consequetur suum effectum, qui est remissio omnium peccatorum.

¶ 3 Præterea, contingit quod aliquis fisione accedat ad baptismum, & post baptismum multa peccata committat, quæ tamen per baptismum non tolluntur: quia baptismus tollit peccata præterita, non futura. Ergo baptismus talis numquam consequetur suum effectum, qui est remissio omnium peccatorum.

SED contra est, quod August. * dicit in lib. de baptismo, Tunc valere incipit ad salutem baptismus, cum illa fisione veraci confessione recesserit, quæ corde in malitia vel sacrilegio perseverante, peccatorum ablutionem non sinebat fieri.

* lib. 1. de
bapt. cõ.
Donat. c.
12. ante
me. 10. 7.

RESPONDEO dicendum, quod (sicut supra dictum est *) baptismus est quædam spiritualis regeneratio. Cum autem aliquid generatur, simul cum forma recipit effectum formæ, nisi sit aliquid impediens, quo remoto forma rei generatæ perficit suum effectum: sicut simul cum corpus graue generatur, mouetur deorsum, nisi sit aliquid prohibens, quo remoto statim incipit moueri deorsum. Et similiter quando aliquis baptizatur, accipit characterem quasi formam, & consequitur proprium effectum, qui est gratia remittens omnia peccata. Impeditur au-

et habetur de cõ-
secr. d. 4.
c. 41.

† al abo-
litionem
* q. 66. d.
9.

tem quandoque per fictionem : vnde oportet , quòd remota ea per pœnitentiam , baptisumus statim consequatur suum effectum .

Ad primum ergo dicendum , quòd sacramentum baptismi est opus Dei , & non hominis . Et ideo non est mortuum in ficto , qui sine charitate baptizatur .

Ad secundum dicendum , quòd fictio non remouetur per baptismum , sed per pœnitentiam subsequentem : qua remota , baptisumus aufert culpam & reatum omnium peccatorum præcedentium baptismum , & etiam simul existentium cum baptismum ,

* lib. 1. de
bapt. par.
c. 12. in
fi. 10. 7. ha
betur de
conf. d. 4.
c. 40. in
fine .

Vnde August. dicit * in lib. de baptisumo paruulorũ , Soluitur hesternus dies , & quicquid superest soluitur , etiam ipsa hora , momentumq; ante baptismum , & in baptismum : deinceps autem continuo reus esse incipit . Et sic ad baptismi effectum consequendum , concurrunt baptismus & pœnitentia : sed baptismus sicut causa per se agens ; pœnitentia sicut causa per accidens , id est , remouens prohibens .

Ad tertium dicendum , quòd effectus baptismi non est tollere peccata futura , sed præsentia vel præterita . Et ideo recedente fictione , peccata sequentia remittuntur quidem , sed per pœnitentiam , non per baptismum . Vnde non remittuntur quantum ad totum reatum , sicut peccata præcedentia baptismum .

QVÆST. LXX.

De circumcissione , quæ præcessit baptismum , in quatuor articulos diuisa .

D E inde considerandum est de præparatorijs ad baptismum . Et primo de præparatorio quod præcessit baptismum , id est , de Circumcissione . Secundo , de præparatorijs , quæ concurrunt simul cum baptismum , scilicet de catechismo , & exorcismo .

¶ Circa primum queruntur quatuor .

¶ Primo , utrum circumcissio fuerit præparatoria , & figuratiua baptismi ?

¶ Se-